



RENGETEG SÍRÁS ÉS MÉG TÖBB KITARTÁS VEZET A MANÉZSRA

Sportolók-e az artisták?



Akrobaták, bohócok és zsonglőrök szórakoztatják a nagyérdeműt a cirkuszokban. Az artisták egy-egy számon akár éveken keresztül is dolgoznak, mielőtt fellépnek vele, de a mesterség tanulását már gyermekkorban meg kell kezdeni. A cirkuszművészek tudása erősen hasonlít a legkiválóbb sportolók képességeihez, mégsem járnak olimpiára. Ők a fesztiválokon gyűjthetik be a rangos elismeréseket.



Gyermekekortól készülnek hivatásukra a legkiválóbb artisták. Sokuk eleve a cirkuszvilágból származó családba születik, de társadalmuk egyáltalán nem annyira elszigetelt, mint azt sokan gondolják. Az érvényesülésben csakis a tehetség és az elszántság számít, ezért akár „kívülről” is be lehet kerülni a művészek közé.

ZSONGLŐRÖK

Egy zsonglőrnek kiváló reflexekkel és gömbérezéssel kell rendelkeznie.

A zsonglőrmutatványok bár egyszerűnek tűnnek, mégis több éves gyakorlást követelnek az artistáktól. A tanulók először egyetlen buzogánnyal kezdik a mutatvány elsajátítását. Ha már tökéletesen megy az egyik kézből a másikba való átdobása, az artistajelölt megpróbálkozhat egy újabb buzogány beiktatásával is. Ekkor először az egyiket dobják fel a magasba, és miközben elkapják, már dobják is fel a másikat. A *zsáner* (műfaj) tulajdonképpen a harmadik buzogánytól válik nehezzé. A szabály: a páratlan számú eszközöket keresztbe dobják, a páros számúakat pedig fölfelé.

Sárközi Péter artistatanuló elárulta, az csak a látszat, hogy a zsonglőrök nem jár veszéllyel.

– Mi is könnyen eltörhetjük a kezünket, ha az eszökt rosszul kapjuk el, vagy ráesik az ujjunkra. Egy baleset után akár hetekre is kieshetünk, ami nagy idővesztés. Én hat éve majdnem minden nap gyakorlok legalább 2–3 órát. Ha két napot kihagyok, azt már észreveszem, de ha egy egész hetet, azt már a közönség is – magyarázta a fiatalember, majd kérdésünkre válaszolva elmondta: egy-egy előadás alkalmával átlagosan 2 hiba az elfogadható. Ha ennél többször esik le a karika vagy a buzogány, az már kudarcnak számít.

Potochi Ferenc és Turai Bálint ketten járók a világot. Már duójuk neve, *Majdnem trió*, is elárulja, hogy a zsonglőrműfaj komikus válfaját képviselik. Nem jártak artistaképzőbe, és még csak nem is cirkuszdinasztiából származnak. Gyakorlatilag az utcáról kerültek a szakmába. Na jó, ez ebben a formában túlzás...

– Bálint szentendrei, én vecsési származású vagyok. Mindketten a helyi kézilabdacsapatot erősítettük. Ő kapus volt, én pedig szélső – mesélte Ferenc, művésznévén Rike. – Valószínűleg egymás ellen is játszottunk, de akkoriban még nem ismertük egymást. A közös múlt csak később derült ki. A zsonglőrök rendszeresen járnak edzőterembe,

Előadás előtt az artisták is alaposan behintőporozzák (magnézium-oxiddal) a kezüket, hogy az izzadságtól ne csússzon a kezük. Bizonyos mutatványok esetében akár életek is múlhatnak az elővigyázatatlanságon.

futni, illetve kerékpározni, hogy fittségüket megőrizzék. A nagyobb veszélyrel járó téli sportokat mellőzik, hiszen egy komolyabb kéztörés akár a pályafutásukba kerülhet, mivel a számokhoz rendkívül finom mozdulatokat kell végezniük. A duó nem tagadja: egy régi cirkuszi megállapítás szerint a zsonglőrök az utolsók a sorban.

– A legfontosabbak a bohócok és az akrobaták. A zsonglőrök tulajdonképpen töltelék számot adnak elő, amivel nincs is semmi baj, hiszen ha a mutatvány elég látványos, illetve megfelelően ötletes, egyáltalán nem lebecsült az artisták körében.

AZ AKROBATIKA

Jecsmen Richárd egy talajakrobatika-számot ad elő ukrán partnerével. A 45 éves artista korábban légtornászként dolgozott, de mivel már nem annyira hajlékony, mint fiatalabb korában volt, újabb zsáner után kellett néznie. Így esett a választása az erőemelésre.

A magyar artisták világszerte elismertek. Leghíresebb cirkuszdinasztiáink a Richter, a Kisfaludy, a Sallai és az Eötvös.

Bizonyos akrobatikus mutatványok könnyen összehasonlíthatóak egyes olimpiai sportágakkal. Az idei olimpiára való tekintettel feltett kérdésünkre válaszolva Richárd elmondta: az egyik legalapvetőbb különbség az artisták és sportolók között, hogy miközben a cirkuszművészek mindennap fellépnek, utóbbiak évente néhány alkalommal vesznek részt egy-egy versenyen. Olimpiát pedig köztudottan négyévente rendeznek.

– Szerencsésnek mondhatom magamat, mert eddig nem szereztem komolyabb sérüléseket. Ezt pedig maxima-





A circuszvilág legrangosabb elismerése a Monte Carló-i Arany Bohóc-díj, amelyről legalább annyira álmodoznak az artisták, mint a színészek az Oscarról, vagy a sportolók az olimpiai bajnoki címről.

lizmusomnak köszönhetem. Bemelegítés nélkül sosem lépek a porondra, hiszen az izmaimat használom. Lég-tornászként megtanultam kezelni a félelmet is, amire szintén szükség van ahhoz, hogy minden fellépésen a 100 százalékosan tudjak teljesíteni – vallja az artista.

TESTVÉRPÁR A PORONDON

Kiss Dzszenifer és testvére, Gábor négy éve dolgozik együtt. Mindketten elvégezték az artistaképző iskolát. Bár szülei szintén szakmabeliek, sosem kényszerítették őket a circusz világába. A döntést rájuk bízták, de végül a gyerekek is beleszerettek a manézisba.

Az ikária az akrobatikán belül az egyik legnépszerűbb, és egyben talán legbájosabb zsáner. Az artisták egymás talpára állnak, vagy egymást dobálják, forgatják lábuk segítségével. A testvérek a produkción belül többször is szerepet cserélnek, vagyis van olyan jelenet, melyben a lány tartja a fiút. Gábor 57 kg, és saját bevallása szerint híznia kellene, mert túl soványnak érzi magát. Nővérének sem okozna

problémát, ha partnere súlya némileg gyarapodna.

– Sokkal fontosabb, hogy annyira összeszoktunk, hogy egymás rezdüléseit is ismerjük produkció közben. Ha egy számomra még ismeretlen partner feküdné fel a lábamra, nyilván nehezebb lenne a feladat – mondta Dzszenifer.

Az artisták mutatvány közben nemigen figyelhetnek a közönségre, hiszen egy pillanatnyi kihagyás is komoly balesetekhez vezethet.

– Egyik fellépésünkön kiestünk a szerről, akkor Öcsi megütötte magát, nekem a nyakam durrant be. Szerencsére rendelkezünk már akkora rutinnal, hogy ennek ellenére úgy folytattuk tovább a számunkat, hogy mindebből a nézők nem vettek semmit észre – mosolygott Dzszenifer.

KERÉKEN FOROGNI

Illés Renátó 19 éves kora ellenére az egyik legelismertebb magyar rhönrádművész. Munkaeszköze egy jókora méretű, helyenként fogantyúkkal felszerelt kerék. Az artista ezen, illetve ebben mutatja be attrakcióit.

Renátó öt éves kora óta sportol. Nyolcévesen már fitnessversenyekre járt, később a hiphopban is szép eredményeket ért el egyéniben és csapatban egyaránt. Jelenlegi mutatványához rendkívüli hajlékonyság szükséges.

– Az adottságot a családomtól örököltém, hiszen szüleim táncosok. Ez még természetesen nem lett volna elég a sikerhez, amiért – rengeteg sírás árán – meg kellett küzdenem. A nyújtógyakorlatok bizony kezdetben kifejezetten fájdalmasak, de ez nem tántorított el a céltól, hogy jó artistává váljak. Ma már látom, hogy valamennyi kínszenvedés megérte – vallja Renátó.

A rhönrád tömege 70 kg. Ha véletlenül átgurul a művészen, szinte garantált a csonttörés. Míg a szerkezetről rendkívül könnyű leesni.

– Többször szenvedtem már agyrázkódást, de a kopo-



nyatörést szerencsére eddig elkerültem. A csuklóm viszont már megrepedt néhányszor, de ez nem szegte kedvemet. Ha megsérülök, igyekszem a lehető leghamarabb elkezdni a gyakorlást, amivel az orvosok nem mindig értenek egyet. A gyakorlásban természetesen betartom a fokozatosságot, hiszen ügyelnem kell az egészségemre.

NŐI ERŐEMELŐK

Murai Beáta és Noémi ugyancsak a családi hagyományok iránti tiszteletből választotta az artistahivatást. Már dédapjuk is circuszosként dolgozott, édesanyjuk pedig csaknem két évtizeden át igazgatta az azóta megszűnt Állami Artistaképző Intézetet. A nővérek szerettek volna méltóak lenni nevékhöz, ezért valami egészen különleges zsánert kerestek maguknak. Végül egy olyan számot választottak, mely a férfiak körében nem számít ritkaságnak, ám nem jellemző, hogy hölgyek műveljék. Az erőemelés során hosszú másodpercekig kitartanak az átlagemberek által lehetetlennek tartott pózokat. Egymás magasba tartott tenyerére támaszkodva kézen állnak, vagy éppen egyikük vízszintes testtartásba kinyújtja testét, miközben a másik kezébe kapaszkodik. A szépen kidolgozott izomzatot követelő mutatvány igen látványos. A show fizikai része megfeleltethető az olimpia sportágnak számító szertornának.

– Mivel semmi esetre sem szeretnénk elveszíteni nőies megjelenésünket, egyikünk sem edz súlyokkal – mondta Bea. Mint azt elárulták, kondíciójukat saját testsúlyuk bevetésével fejlesztik.

– Az izomzatunkat folyamatosan nyújtjuk, nehogy tönkremenjen. Az edzőnk sokat segít abban, hogy a megfelelő izmokat mozgassuk meg. Semmiféle szteroidot vagy hormonkészítményt nem szedünk.

Beáta artistaélete megkezdése előtt komoly sportkarriert is befutott. Kilenc

Minden circuszi produkció szerves része a megfelelően kiválasztott zene. A magyar circuszzenekultúra sokat köszönhet az operettnek, hiszen számos mutatványt tesznek még érdekesebbé az ismert slágerek dallamai.

NÉGY LÁNY A TRAPÉZON

Horváth Míra Gréta és Fodor Felícia eredetileg duóban szeretett volna fellépni, ám tanáraik javaslatára végül négyen (Bogdán Bettinával és Lőrinc Alexandrával kibővülve) álltak össze egy trapézszámra.

Egyelőre biztonsági szőnyeg felett, „mindössze” négy méter magasba húzzák fel őket, ám a későbbiekben természetesen nyolc-tíz méteren kell majd dolgozniuk. – Élvezzük a veszélyt, a fényeket, a szép kosztümöket és a közönséget – csilingelt egyszerre a tinédzser lányok hangja. Hozzáadték: közös munkájuk alapja a bizalom, ami egyben a biztonságot is jelenti nekik.

– Jól tudjuk, ha egyikünk véletlenül hibázik, a többiek azt azonnal igyekeznek helyreállítani. Ha már profi artisták leszünk, természetesen nem véthet senki komolyabbat, hiszen az akkori magasságban már egy esés súlyos következményekkel járhat. A cél érdekében naponta 3–4 órát gyakorlunk.



Kóré Károly